

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Alle landets kommuner

Deres ref

Vår ref

1997/3200- F/EPB

Ark:

Dato

21 MAR 2003

Endring av forurensningslovens avfallsdefinisjoner – betydning for kommunene

1. juli 2004 endres avfallsdefinisjonene i forurensningsloven. Dagens begreper forbruks- og produksjonsavfall erstattes av nærings- og husholdningsavfall. Endringen innebærer at forbruksavfall fra næringsvirksomhet ikke lenger vil være underlagt tvungen kommunal renovasjon. Lokale renovasjonsforskrifter og –gebyrer må derfor endres. Departementet vil komme tilbake til kommunene med en veiledning om beregning av avfallsgebyrer mv. i god tid før lovendringen trer i kraft.

Gjeldende rett

Forurensningsloven skiller i dag mellom forbruksavfall og produksjonsavfall, jf. forurensningsloven § 27. Kommunene har rett og plikt til å samle inn forbruksavfall, og ingen kan samle inn forbruksavfall uten kommunens samtykke. Kommunene kan ikke ta fortjeneste på innsamling av forbruksavfall. Produksjonsavfallet er på den annen side noe avfallsprodusenten selv kan disponere fritt over så lenge det bringes til lovlig avfallsanlegg, gjenvinning eller brukes på annen lovlig måte. "Vanlig avfall" fra næringsvirksomhet regnes som forbruksavfall, og er derfor underlagt tvungen kommunal renovasjon. Kommunene kan fastsette lokale forskrifter om håndtering av forbruksavfall. Den nærmere grensedragningen mellom avfallstypene avgjøres derfor av kommunene gjennom forskrifter.

Om lovendringen

Endringsforslaget ble fremmet av Miljøverndepartementet 31. mai 2002 i Odelstingsproposisjon nr. 87 (2001-2002), etter å ha vært sendt på høring til alle landets kommuner høsten 1998.

Lovendringen innebærer at begrepene forbruks- og produksjonsavfall erstattes av begrepene husholdnings- og næringsavfall. Husholdningsavfall vil være alt avfall fra husholdningene, mens næringsavfall vil være alt avfall som oppstår der det drives virksomhet. Kommunene vil

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse
Myntg. 2
postmottak@md.dep.no
www.miljo.no

Telefon*
22 24 90 90
Org. nr. 972 417 882

Avdeling for forurensningssaker
Telefaks
22 24 95 60

Saksbehandler
Ellen Bentsen
22 24 60 54

fortsatt ha ansvaret for og enerett til å håndtere husholdningsavfallet, men fritas fra plikten til å samle inn avfall fra næringslivet. Kommunene vil fremdeles stå fritt til å tilby næringslivet å samle inn og behandle deres avfall, og til å ta fortjeneste på dette på samme måte som private renovatører. Det antas at kommunene ofte vil være konkurransedyktige som følge av at de allerede har etablert basisinfrastruktur for dette.

Endringen er begrunnet i to hovedmålsettinger. For det første er det ønskelig å gi næringslivet større handlefrihet til å velge hvordan eget avfall skal håndteres, noe som vil gi en oppfordring til å utvikle kostnadseffektive løsninger i tråd med målet om at mer avfall skal gå til gjenvinning. For det andre er den ment å gjøre grensen mellom de ulike avfallstypene klarere. Dagens grense mellom forbruks- og produksjonsavfall er i mange tilfeller uklar, og begrepene blir praktisert ulikt i landets kommuner.

Som følge av endringen av avfallsdefinisjonene, må forurensningslovens øvrige bestemmelser som benytter begrepene forbruksavfall og produksjonsavfall tilpasses de nye definisjonene. Det vil dessuten bli gjort endringer i sentrale forskrifter som benytter disse begrepene.

Konsekvenser for kommunene

Grensedragningen mellom forbruksavfall og produksjonsavfall har vært praktisert ulikt i kommunene. Lovendringen medfører derfor ulikt behov for endringer i kommunenes regelverk og praksis vedrørende dette. I god tid før endringen trer i kraft 1. juli neste år må kommunene sørge for å foreta nødvendig omlegginger. Fra dette tidspunktet kan ikke kommunene lenger kreve å få samle inn avfall fra næringslivet. Kommunene vil likevel kunne tilby sine renovasjonstjenester til virksomheter og konkurrere på lik linje med andre som samler inn og behandler næringsavfall. Kommuner som til nå har definert forbruksavfall til også å omfatte avfall fra virksomheter, må derfor vurdere på hvilken måte de vil få klarhet i hvilke abonnenter i næringslivet som ønsker å være tilknyttet den kommunale renovasjonsordningen etter 1. juli 2004.

Kommunene må videre endre grunnlaget for beregning av avfallsgebyrer. Etter gjeldende regelverk er kommunen pålagt å fastsette avfallsgebyrer til dekning av kostnader knyttet til arbeidet med å håndtere avfall som den etter forurensningsloven er pålagt å samle inn. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene, men gebyret må ikke overstige kommunens kostnader. Kommunene kan mao ikke ta fortjeneste på dette arbeidet. Etter lovendringen vil begrensningene i adgangen til å ta fortjeneste bare gjelde for avfall fra husholdningene. Kommunene vil således i likhet med private aktører kunne ta seg fortjeneste når det gjelder håndtering av næringsavfall. Disse inntektene skal ikke subsidiere håndteringen av husholdningsavfallet, men kan for øvrig benyttes fritt til øvrige formål i kommunen. Det er likevel ikke tillatt å la husholdningene betale for håndteringen av næringsavfall. Departementet vil komme tilbake til kommunene med en veileder om prinsipper for beregning av avfallsgebyrene.

Delegering av myndighet som følge av lovendringen

Flere høringsinstanser har uttrykt bekymring for at lovendringen kan føre til økt risiko for forsøpling og annen ulovlig disponering av avfall (nedgraving, ulovlig brenning etc.). For å sikre fortsatt kontroll med den delen av forbruksavfallet som etter lovendringen vil være unntatt tvungen kommunal renovasjon, vil Miljøverndepartementet samtidig med at lovendringen trer i kraft, delegere myndighet til kommunene til å føre tilsyn med besitter av næringsavfall etter forurensningsloven § 48. Som en følge av en slik delegering vil

kommunene også gis myndighet til å kreve eventuelle nødvendige opplysninger og rett til å gjennomføre granskning, jf. forurensningsloven §§ 49 og 50.

For å sørge for at kommunene ikke påføres økte kostnader som følge av disse kontrolloppgavene, vil kommunene få delegert myndighet etter forurensningsloven § 52a til å kreve gebyr til dekning av kostnadene forbundet med dette arbeidet. Departementet vil sørge for at kommunene gis myndighet til å fastsette forskrift om gebyr for kontroll av avfallshåndtering etter denne bestemmelsen. På denne måten sørger man for at virksomhetene selv bærer kostnadene ved å sikre at pliktene etter forurensningslovens avfallskapittel overholdes, slik at disse kostnadene ikke kan belastes husholdningene.

Departementet vil veilede kommunene om de nærmere rammene for slik delegert kontrollmyndighet, samt hvordan gebyret skal beregnes.

Spesielt om våtorganisk avfall

For å bidra til en videreføring av eksisterende kommunale ordninger for behandling av våtorganisk avfall, vil departementet delegere myndighet etter forurensningsloven § 32 til enkelte kommuner slik at disse i en periode etter 1. juli 2004 gis mulighet til å pålegge avfallsbesittere å levere våtorganisk avfall til særskilt behandling i tilfeller der dette anses nødvendig. Departementet har behov for å få en oversikt over hvilke kommuner som har et særlig behov for å få tildelt slik myndighet i en overgangsperiode. Vi ber derfor de aktuelle kommunene om å skrive et brev til Fylkesmannen innen 1. september 2003 med en begrunnelse for hvorfor delering av myndighet anses nødvendig.

Mer informasjon

For nærmere omtale av betydningen av endringen, se odelstingsproposisjonen om endringen og Energi- og miljøkomitéens innstilling:

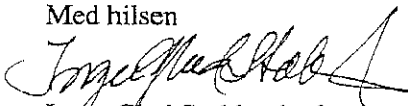
Ot.prp. nr. 87(2001-2002)

<http://www.dep.no/md/norsk/publ/otprp/022051-050002/index-dok000-b-n-a.html>

Innst. O. nr. 62(2002-2003)

<http://www.stortinget.no/inno/inno-200203-062.html>

Med hilsen

Inger Glad Stokland e.f.
ekspedisjonssjef

Ellen Hambro
avdelingsdirektør

Kopi: SFT

Fylkesmennene

Kommunal- og regionaldepartementet